

CSONGRÁDI UJSÁG

Előfizetési árak:
Egész évre 4 korona, fél évre 2 korona, negyed évre 1 korona.
Egyes szám ára 8 fillér.
Megjelenik minden vasárnap reggel.

Felelős szerkesztő
TÓTH DÉNES

Szerkesztőség:
Szentháromság-ter 2. szám.
Kiadóhivatal:
Bozó és Justin könyvnyomdája Szentháromság-ter 2. szám.

V. évfolyam.

Csongrád, 1907. augusztus 25.

34. szám.

Észrevételek.

E lapok múlt száma, vezető helyén, apró részletességgel ismertette a városi közpénztár jövő évi költségvetési előirányzatát s abból kifolyólag horribilisnek, rettenetesnek nevezte azt a gazdálkodást, mi a község házában jelenleg az adófizető polgárok zsebeinek terhére végbe megy. Hátra van tehát, hogy okát adjam e le-sújtó állításnak s megjegyzéseimet a bemutatott költségvetésre előadjam.

A bevételek első pontja 8020 koronában állapítja meg az 1906. évi pénztári maradványt, mi itt bevételképpen szerepel. De ez csak fikтив tétel, melynek a valóságban nincs semmi értéke. El sem lehet képzelni, hogy ezen költségeloirányzatban mutatkozó gazdálkodás mellett csak egy fillért is meg lehetne takarítani a befolyó összegekből: hanem ezen pénztári maradványt úgy kell érteni, hogy az esztendő végén, mondjuk az 1906. évi dec. 31-én, kitüntetnek pénztári maradványképpen bizonyos összeget, a jelen esetben 8020 koronát, hogy ez a következő év elején, tehát hivatkozással az 1906. évi december 31-re, az 1907. év január 1-én, kiadásba kerüljön. Látszólag ez pénztári maradvány, a valóságban azonban egy nagy semmi.

Nézzük a kiadásokat.

Első pont a tisztviselők fizetése. Kerek 34.110 korona. 8310 koronával több, mint amennyi a jelen évben e célra elő volt irányozva. Kell pedig ez a fizetés fölemelés azért, mert a tisztviselők állandóan panaszkodnak, hogy nem bírnak megélni. Minden két-három évben szükségük van tehát fizetés fölemelésre. De azért nem dolgoznak többet, hanem némelyek közülök csak többet ülnek és többet kártyáznak a kávéházakban és sörházakban és így a fizetés fölemelés mellett sincs elég jövedelmük.

Mondom pedig ezt azért, hogy akinek nem inge, ne vegye magára. Némelyeket azonban ott látni még a hivatalos órák idején is, mert dolgaitól ráérnek. Minden főbb tisztviselőnek vannak ugyanis alantass közegei, akik a főbbek helyett dolgoznak, hogy azok ráérjenek zugirászkodni, sörözni és kártyázni. Ezért van a községnek 45—47 alkalmazottja és annál nyomorúságosabb közigazgatása.

Vegyük tudomásul azt is, hogy a községi közigazgatásban évenként megfordul egyre-másra tízezer ügydarab és az körülbelül harminc előadó közt oszlik meg,

tehát egy napon egy előadóra alig esik egy darab. Igaza volt tehát dr. Nagy Sándornak, mikor azt indítványozta, hogy meg kell rostálni és kevesbiteni a községi alkalmazottak számát és az így megtakarított összeget kell a megmaradt tisztviselők fizetésének javítására fordítani, nem pedig az adózó közönséget a községi pótdadó fölemelésével sújtani.

A szolgazemélyzet, rendőrök, tűzoltók, mezőőrök stb. bérének fölemeléséről nem szólok, de már azt csak nem hagyhatom említés nélkül, hogy a fizetés fölemelésén kívül a két városi orvos részére, fejenként, még külön 720 korona fuvarátalány illesztett be ezen előirányzatba.

Hát én elismerem, hogy mind a két városi orvos úr tetőtől-talpig derek ember, de mikor megvan a tisztességes fizetésük a várostól, s azontúl két koronájuk minden beteglátogatástól, csak nem igényelhetik, hogy a jelen mostoha viszonyok közt, uri kényelmükre, még külön 720 korona fuvarátalányt is megszavazzon részükre a közgyűlés?

Aztán az irodaszerek tételénél mindjárt 1000 koronával többet irányoz elő nyomtatványokra az előjáróság. Uram Istenem! Mire kell vajjon ez a tömérdek nyomtatvány? Mikor valóságos harcba és háborúba kerül, ha tanulmányozás végett, egy-egy indítvány, vagy javaslat kinyomatását elrendeli a közgyűlés. Különbben is érthetetlen az ilyen gazdálkodás. Mert a nyomtatványok, az árlejtés útján történt vállalatba adás folytán, a múlt évi árnál 35 százalékkal kerülnek kevesebbe, s így tekintve, hogy lényegesen nagyobb szükséglet jövőre sem lesz, mint az idén, a nyomtatványok a jelen évi előirányzatnál nem 1000 koronával többbe, hanem 5—600 koronával kevesebbe kell, hogy kerüljenek.

Utazásra is 700 koronával többet kérnek, mint amennyi a jelen évre elő volt irányozva, mert a tisztviselő urak utazni, úgy látszik, nagyon szeretnek, sőt akarnak utazni e tétel szerint akkor is, mikor annak szüksége fön nem forog, hogy a fölemelt fizetés mellé kijárjon a napidij és utiköltség. Pedig a távbeszélő bevezetése mellett már joggal elvárhatná az adózó közönség, hogy ez a tétel apasztassék.

Igy akarják emelni az előfogatozást is 2720 koronával, mely összegből persze fuvarátalány címen a két városi orvost 1440 korona illetné. A többit pedig rendkívüli fuvarra számítják, mert némely

előjárósági tag különös kedvteléssel veszi igénybe az előfogatókat.

A költségeloirányzat szerint emeltetnék még az épületek föntartási költsége 2880, az utcák és terek föntartása 1000, a gazdasági kiadások tétele 330, az előre nem láthatóké pedig 3000 koronával. Tehát teli marékkal akarja ezek szerint a t. előjáróság szórni a pénzt, hogy megint százpercentes községi pótdadónk legyen?

Nó ebből nem lesz semmi. Ezt a költségvetést első sorban is le kellett volna tárgyalatni a város közjövödelmeinek szaporítása tárgyában kiküldött bizottsággal, hogy ez a túlmerész költségeloirányzat megrostálva és kitisztítva kerülhetett volna a közgyűlés elé. De ha már ez nem történt meg, a közgyűlésnek a kötelessége szigorú és igazságos bírálat tárgyává tenni, hogy megóvassanak az adófizető közönség érdekeit; mert az adófizető közönség nem birkanyáj, hogy a tisztviselők csak úgy kényül-kedvük bánjanak el vele. Vagy talán azt képzei az előjáróság, hogy ha sokat kér a közgyűléstől, majd többet bocsát a rendelkezésére?

Nó ezúttal legyen takarékos a közgyűlés egész a fukarságig, mert a közel jövő nehéz napokkal fenyeget.

— **Egy röpirat.** L. Tóth István megyebizottsági tag úr, városunk érdemes függetlenségi polgára, két nyomtatott ivre terjedő röpiratot bocsátott ki e napokban, melyben több rendbeli hasznos indítványt terjeszt elő vármegyénk törvényhatósági bizottságának a büntető törvénykönyv módosítása, a községi takarékpénztárak létesítése, a fogyasztási adó és dohány monopólium eltörlése, a magyar esendőrségnél a fekete-sárga zsinórzat és kardbojt s valamint a tisztviselők választói jogának és az összes biztosító társaságok megszüntetése tárgyában. Ezekon kívül van még egy nyolcadik indítványtetele is, mely talán valamennyi közt a legfontosabb, hogy t. i. a honalapító Árpád vezer halálának ezer éves emlékére, országos költségen szereztessék meg, ha kell kisajátítás útján, a 80 ezer holdas Pallavicini birtok Csongrád-megyében és a mai Pusztaszer helyén város alapíttassék. A röpirattal jövő számunkban tüzetesen foglalkozunk: de ez utolsó pont, hogy t. i. Pusztaszer helyén Árpád fejedelem nevét viselő város létesíttessék, a honfoglalás ezer éves nagy műve emlékének megörökítésére, különös figyelmet érdemel; mert az amerikai magyarok e tekintetben megelőztek bennünket, kik már 1896-ban, létesítettek az Egyesült Államok Louisiana államának Livinstone nevű megyéjében „Árpádhon” nevezet alatt magyar te-

Szem, szem, szem a legrágább kincs, melynek hibája nincs!

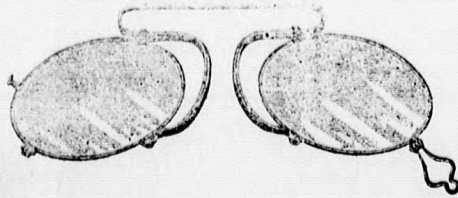
De ha gyenge a szeme, úgy forduljon bizalommal

Dévai Sándor

órák, ékszerész és látszerészhez

CSONGRÁD, Boér-féle ház,

hol mindennemű kristályüvegek, úgy rövid, mint távollátóknak, orvosi rendelés szerint is készíttetnek.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát, mindennemű zseb-, inga-, fali- és ebresztó órákból, továbbá arany, ezüst ékszerait, u. m. fülbevalók, arany-, ezüst-láncokat gyári áron. Nagy raktár látszerek, hőmérők, china ezüst dísz tárgyak és fajték pipákból.

lepet, mely elnevezést magáévá tette az ottani benszülött lakosság is. Szégyen lenne tehát, ha ezen ősi haza magyarsága le hagyná magát főzetni az új világ magyarjai által. Épp azért az idő és körülmények sürgetik, hogy a felvetett nagyfotóssági in.litványt megszívleljék és magukévá tegyék a törvényhatósági bizottság tagjai.

Szerény interpelláció.

A tavasszal már híre járt, hogy mivel a közgazgatási bíróság döntött ama kérdés érdemében, hogy a helybeli rom. kath. kántorállomás betöltésénél kiket illet meg a választás joga, még a nyár folyamán be fog tölteni az évek sora óta függőben levő állomás.

Híre járt annak is, hogy mivel úgy az egyházi felsőbbség, mint a polgári hatóságok a képviselő testület kath. tagjainak ítéltek oda ezen választás jogát, az egyházi előjáróság sürgősen értekezletre fogja ezeket összehívni, hogy velük együttesen megállapítsa a választás módjait.

Sőt bizonyos szerény határok közt, a korteskedés is megindult, családi érdekekből, a helyettes kántor javára. E lap hasábjain pedig cikk jelent meg az iránt, hogy a választás minden esetre úgy ejtessék meg, hogy akárki lesz is a megválasztott kántor, állását még az őszi szántásvetés előtt elfoglalhassa.

Mikor aztán a kath. közönség érdeklődése így minden oldalról felkeltetett az ügy érdeme iránt, akkor az intéző körök szépen meglapultak és elhallgattak a kérdés megoldása felől, mintha azt akarnák próbára tenni, hátha feledésbe megy a dolog és akkor érvényben maradhatnak az emberi kor legvégső határáig a mai ideiglenes állapotok.

Hát kérem szépen, ez hiába való reménység, ez a kérdés nem alhat el, ki kell azt tűzni sürgősen a napirendre és meg kell oldani jobbra, vagy balra 1-ször mert az egyházi törvény ezt rendeli, 2-szor pedig mert a kath. közönség érdeke ezt követeli.

Az egyházi törvények ugyanis azt rendelik, hogy minden üresedésbe jutott egyházi állás nyilvános pályázat útján tölthető be, tehát kivétel a csongrádi kántorság sem képezhet. Ez az állás pedig megüresedett még Söhlya Antal halálával jog és tény szerint. Betöltését késleltette azonban azon tény, hogy vita tárgyává tétetett, kiket illet meg a választás joga?

Az egyházmegye főpásztora, amennyiben Csongrádon nincsen szervezett kath. hitközség, a régi gyakorlat alapján akként intézkedett, hogy a kath. kántort a közgyűlés kath. tagjai válasszák. Mások e jogot a nem kath. vallású képviselőkre is ki akarták terjeszteni azért, mert Söhlya Antalra véletlenségből, vagy elnézésből egy izraelita képviselő is leszavazott.

Ameddig e vitás kérdés nem volt végérvényesen eldöntve, volt törvényes jogcím az állomás betöltésének függőben hagyására. De ma, mikor e kérdés el van döntve, e jogcím megszűnt. Az egyházi előjáróság tehát törvénytelen állapotokat tart fenn akkor, mikor a jog és tény szerint üresedésben levő kántori állomás betöltése iránt nem intézkedik. Erre pedig nincs joga.

De szüksége sem forog fenn annak, hogy ezen törvénytelen állapotok a csongrádi kath. egyházban állandósítsanak. Mert a közérdeknek a személyi és családi érdek nem prejudikálhat. Már pedig az közismert tény Csongrádon, hogy gazdtalan állapotban van a csongrádi kath. kántorság. A helyettes kántor ugyanis az év nagy részét kecskeméti szőlőjében tölti. Idehaza pedig a kántori teendőket jól-rosszul segédjére bizza. Sőt ha itthon van is, azon a címen, hogy gégebajban szenved, kivonja magát a kántori teendők teljesítése alól. Mit, úgy látszik, szó nélkül tűr az egyházi előjáróság.

Igy aztán cifra összevisszaságban mennek a kántori teendők. Hogy többet ne említsek, a temetéseknél már kiment divatból a „Venite exultemus” és „Laudate pueri” előírt egyházi zsoltárok éneklése. A kántor urak azt se latinul, se magyarul nem végzik, hanem elkurjantják belőle az első szavakat, aztán mindjárt jön a „Requiem aeternam” meg a „Gloria Patri”, hogy annál több idő jusson a búcsúztatókra.

Ezekkel a búcsúztatókkal is rosszul vagyunk. Nincs azoknak semmi szabott ára, hanem minden a kántor urak élelmességétől függ, kit hogy megtudnak nyomorítani. Így aztán akárhányszor megtörténik, hogy a három papos temetéseknél, amíg a három pap a templommal együtt kap harminchat koronát: addig a kántor egymaga búcsúztatás címen ötven-hatvan koronát vág zsebre.

Néhány év előtt a nagytemplomi harangozót agyon rendszabályozták, mert volt körülbelül évi kétezer korona jövedelme, melyből azonban neki segédek és ministránsokat is kellett fizetni, a harangozás, misék és temetkezések miatt és ma épen hogy csak nyomorog ezekkel a terhekkel a meghagyott ezer koronából. Hanem azt nem látja meg senki, hogy mit művel a kántor a búcsúztatók körül? Tehát itt is beteljesedett, hogy a kis bűnösöket felagatják, a nagyokat meg futni hagyják.

E visszas állapotok tehát így nem maradhatnak. Ezeket rendezni kell a kántorállomás szabályszerű betöltése és új kántor szerződtetése által.

E lapokra nézve mindegy akárki lesz a kántor. Legyen a mostani helyettes, ha őt öhajítja és akarja a választó közönség. Csakhogy akkor legyen kántor, ne pedig vincellér, mert a kántorság van olyan fontos hivatal, hogy a megválasztott kántor azt személyesen tartozzék ellátni.

Mivel azonban a sajtónak, mint a nyilvánosság örének, nincs módjában az egyházi előjárásnak a kántorság betöltése iránt táplált szándékáról tudomást szerezni, e téren kénytelen azon szerény interpellációt föltenni, hogy a neki legcélszerűbbnek tetsző módon tájékoztatassa városunk kath. közönségét aziránt, hogy mi lesz már az üresedésben levő kántori állás betöltésével? Mert azt itt sem hinni, sem föltételezni nem akarja senki, hogy e halogatással jogosulatlan családi érdekek pártfogolása és kellemetlenségek fölidézése célozzatik.

HIREK.

— **Kinevezések.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Bertus Zsófia okl. tanítónőt a helybeli belterületi és Tary János okl. tanítót a külterületi áll. elemi iskolákhoz kinevezte. Faragó János külterületi tanítót pedig a belterületi elemi iskolákhoz helyezte át.

— **Görög-keleti magyar egyház.** Ismeretes az az akció, melyet dr. Cicatricis Lajos alispán megindított a görög-keleti magyar egyház létesítése érdekében s amely akciónak egyik legnevezetesebb mozzanata legutóbb az volt, hogy a vármegyegyűlés az alispán indítványára elhatározta, hogy ez irányban felir a törvényhozáshoz. Ugy látszik más törvényhatóság is szükségnek látta Csongrádmegye példáját követni, mert Somogyvármegye legutóbbi közgyűlésén tárgyalta a görög-keleti magyar nemzeti egyház szervezésének Rémer Zsigmond által felvetett kérdését s egyhangú lelkesedéssel elhatározta, hogy annak megvalósítása érdekében szintén felir.

— **Csépa.** Sehogysem akarnak a jó csépaiak belenyugodni abba az előjövendő változhatatlanba, hogy a Tisza-Körösügyi ármentesítő és belvízszabályozó társulat székhelye Csongrád lesz. Hogy — lesz — az bizonyos. Hogy azt ilyen komolyan állítjuk, abban leli magyarázatát: mert minden körülmény, mely sejtetni engedti a jó csépaiakkal e kérdésben Csongrád győzelmét, vöröspoztó számba megy. Nekünk pedig ez igen mulatságos. Mulatunk a csépai atyafiakon különösen azért, mert bár belátják, hogy menyire nyert ügye van Csongrádnak, mégis megfeszített erővel azon dolgoznak, hogy az ő érdekeik érvényesüljön. Hát abból nem lesz semmi sem. Legkevésbé lehet akkor, ha a csongrádi műveletek egyes részleteit, mondhatni, guny tárgyává tessük. Ilyen a multkorai községi közgyűlés határozata is, melynek értelmében részünkről felirtak a miniszterhez, hogy a Tisza-Körösügyi ár. társulat székhelye csakis Csongrád lehet, azért, mivel a tervbe vett fúzió esetén hiába költenének Csépa székékháza. Biz ez szent igaz. Csongrádon nem kell építeni; a községi közgyűlés ajánlott fel ingyen irodai helyiségeket. Így hisszük, hogy a csépaiak is belátják, miszerint igazunk megvédésével az összes ártéri birtokosok érdekeit képviseljük, mikor a székhelykérdésben is az előbb s következő

ményeiben kevesebb teherrel járó ügy mellett harcolunk.

— **Gyermekvédők gyűlése.** A csongrádi gyermekvédő telepbizottság ma d. u. 4 órakor a község háza tanácstermében gyűlést tart. Tárgy: a kitelepített gyermekeknek kerületekbe leendő beosztása és a felügyelettel megbízandó női és férfi tagok kijelölése.

— **Emelkedik a must ára.** Az idei év termése mint látszik, majdnem mindenben mögötte marad a mult évének. Nemcsak a buza-termés mondható gyengének, de mint most már látjuk, a szőlő is követi példáját. Az egész országban oly gyenge szőlőtermés várható, amely sajnós, nemcsak a szőlőbirtokosokat lepte meg, hanem a kereskedőket is. Az utóbbiak puhatalóznak, kutatnak, de az eredmény arról győzte meg őket, hogy jó lesz nagyobb ár mellett idejében biztosítani a szükséges összevásárolandó bormennyiséget, mert megeshet könnyen, hogy később semennyiért sem kapható. Így a nagy szőlőbirtokosok közül Ludrovai Tóth Istvánt is megkeresték árajánlatokkal, amelyeket azért ismertettünk, hogy a termelő közönség már most, előre tudja magát mihez tartani. A mult hét végén a must hektóját 26 korona 50 fillérért kérte egy pancsovai nagykereskedő, még most e héten egy budapesti cég 30 koronát ígért szüreteléskor rögtön át vétellel. A piaci ár következőképp 30 koronánál is nagyobb lesz. Ugyancsak Ludrovai Tóth István alapította meg a csongrádi esemegezők jöhírét, amelynek megvételére mind több és több kereskedő látogat el Csongrádra. Ludrovai Tóth Istvántól már egy hét óta szállítják Németországba és ma már javába fogyasztják Berlinben a csongrádi édes, ropogós esemegező szőlőket. A kereskedő jó árt fizetett érte, minként 30 koronát. A pakolást német nőkkel végzetteti és a vasúthoz való szállítás is az övé. De saját bevallása szerint tulajdonukat képező berlini elárúsító helyükön, a csongrádi szőlő kilóját egy koronáért árúsítják. Kérdjük: ezt nem tehetnék meg maguk a csongrádiak is?

— **Kidobott milliók.** A Körös-Tisza-Maros ármentesítő és belvízszabályozó társulat ez évben az összes töltéseket megerősítette. Nem is volna ez ellen kifogásuk az érdekelteknek, de mivel a töltés magasítást úgy szólván mindenütt iszapból és futóhomokból csinálták, nagy az elégedetlenség. Mióta az erősítési munkák befejeztettek, csak egy párszor volt számottevő eső és már ez úgy elrombolta a töltéseket, hogy a szakértői vélemény az: ha minden eső annyit rombol a töltéseken, mint az eddigiek, akkor egy év leforgása alatt alig marad valami a töltéserősítés munkálataiból. Az erősítési munkálatokra milliókat dobtak ki. Soká, nagyon soká fogja az érdekelte közönség e milliókat kiizzadni. A társulat már nagyon szabadon, úgy szólván minden felelősség nélkül gazdálkodik és a társulat igazgatóságában senki sem védi az érdekeltek érdekeit. Ezért az összes helyi csoportok szervezkednek és mi is felhívjuk a csongrádi mentettréti birtokosokat, hogy iratkozzanak össze és egy oly embert bizzanak meg képviselőtükkel, aki az érdekeiket megtudja védeni a többi csoportok képviselőivel egyetemben.

— **Aprójósajz tenyésztés az utcán.** Ugy tudjuk, hogy van Csongrádnak szabályrendelete, mely eltiltja a község belterületén az apró jószág tenyésztést az utcán. S ennek dacára még most is, de egész nyáron át kacsáktól, libáktól hemzsegett az ártézi kút lefolyásának vize. És nincs Csongrádon hatóság, aki érvényt szerezne a szabályrendeletnek, hogy ezzel az egészségügyi szabályok elemei betartassanak.

— **A vasárnapi pálinkamérés betiltása.** A pénzügyminiszter terjedelmes memorandumot dolgozott ki, amelyben a pálinkamérések vasár- és ünnepnapokon való nyitvatartását kívánja korlátozni. A pénzügyminiszter a memorandumban nagyfotósságú és nyelreható elveket hangsúlyoztat s hajlandónak mutatkozik arra, hogy az égetett szesz kimérése vasárnapokon és nagyobb ünnepek mindkét napján délelőtt 10 órától kezdve egész napra beszüntettessék, míg a közönséges pálinka kimérése ezen napokon teljesen eltiltassék. Abba is hajlandó a miniszter belemenni, hogy ezúttal az italmérési engedélyek kiadásánál olyan megszorító rendelkezések léptetessenek életbe, hogy a kihágások dolgában visszacsó üzletesektől elvonassék az enged-

dély. A pénzügyminiszter hivatkozik arra, hogy a közhangulat nyomásának engedve, határozta el magát a tervezett reformok életbeléptetésére, mert a vidéki törvényhatóságoktól egyre sürűbben érkeznek ez irányban a föliratok.

— **A Bozótelep.** A csongrádi keresztény gőzmalom közelében fekvő Bozótelepre már annyian jelentkeztek, hogy ma délelőtt 9 órakor Galambosi István félegyházi-ut 32. számú házában a szerződések aláírása megkezdődik a vevők között, miután a házhelyek felmérték Váry Antal mérnök által, s a kiosztás már ma megkezdődik. Mihelyt a szerződések aláírtak, azonnal megkezdődik Bozó Mihály az ártézi kút fúrását, hogy a vályogverés annál gyorsabban és könnyebben menjen.

— **Hajójáratok megszüntetése.** A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság közlése teszi, hogy a személyszállítással összekötött menetrendű teherjáratát a Tiszán, Szolnok és Csongrád között kis víz miatt, augusztus 22-től további intézkedésig ideiglenesen megszüntette.

— **A Tisza-köröszugi ármentesítő és belvízszabályozó társulat** ez évben április hó 5-től május hó 25-ig, vagyis 50 napig védekezett az árvíz ellen. A védekezés ideje alatt 233 munkás dolgozott. A munkabér az állandó munkásoknál 12—14 korona heti, a napszamosoknál pedig 2—2.50 korona volt. Védekezés címén összesen 8945 korona 43 fillért fizetett ki a társulat, miből átlag minden egy kilométer gáttestre 308 korona 46 fillér esik. Ez összegben befoglalatik az előírt védanyag beszerzése is, mely ez évben 1725 korona 63 fillért tett ki. Előirányozva a f. évi költségvetésben védekezésre csak 7220 korona volt, az előállott 1725 kor. 43 fillér hiányt azonban módjában állott a társulatnak az árvédelmi tartaléktöke felszaporodott kamataiból pótolni; 20.000 korona ugyanis a társulatnak alapszabályszerűleg megállapított árvédelmi tartaléktökéje, mely összeg kamataival 33.689 korona 59 fillére szaporodott. A költségvetés fedezéseről tehát nem lesz szükséges pótkövetés utján gondoskodni.

— **Aki kilóra veszi a lovat.** A tegnapi állatvásárlásban Lovas János mámai réti gazdálkodó alkudott Gulyás Ábelrel 2 csikóra. Gulyás a csikókat 240 koronáért adta volna, Lovas azonban annyit nem volt hajlandó értök adni, hanem egy ajánlatot tett Gulyásnak, melyszerint a csikók kilóját megveszi 1 kor. 40 fillérért. Így aztán megmérték a csikókat, s esett értük súlya 440 korona. Lám, ha Lovas ujságot olvasna, abból olvashatta volna, hogy milyen áron mérik a lóhúst Pesten, s nem csapódott volna így be a vásárlással.

— **Csergyermek.** Azon szülők, kik a jövő tanévben gyermekeiket a német nyelv elsajátítása végett cserébe adni óhajtják, forduljonak eziránt Szabados József takarékpénztári pénztárnok úrhoz, vagy pedig Bozó és Justin könyvkereskedőkhöz.

— **Dankócska.** Szlavik János családiás vendéglőjét a szőke fiatal ember, Dankócska, nélkül alig lehetett elképzelni. A vendéglőben Dankócska legjobb tisztét a friss csapolású sör és magyarosan készített zónák hihordása képezte. F. hó 21-én d. u. azonban Dankócska, az ábrándos szőke fiú, gondolt egyet, kiment a györfösbe és egyszer, mellbe, egyszer pedig halántékon lőtte magát. Aztán elbukott. Nem halt meg, az arajárók hozták haza kocsin. Azóta súlyos betegen fekszik s ha a hagyományos „kilences” szerencséje el nem hagyja, még fel is épül a magaokozta betegségből. Amit is szívből kívánunk.

— **A szentesi m. kir. állami főgimnáziumba** járó tanulók szíves figyelmébe ajánljuk **Untermüller Ernő** szentesi „Diák Otthon” könyvkereskedését. Nevezett könyvkereskedésnek már megjelent a jövő tanévre szóló tankönyvjegyzéke. Határozottan **olcsóbb** bármely fővárosi vagy vidéki antiquárius árjegyzékénél; tessék összehasonlítani **Untermüller** árjegyzékét akár melyik fővárosi antiquárius árlapjaival és rögtön meggyőződik, hogy **Untermüller** árjegyzéke 10—15 százalékkal olcsóbb. Ezen árjegyzeket **Untermüller** könyvkereskedése barkinek szívesen megküldi. Tessék egy levelező-lapon kérni. Vidékről jövő tanulók elhelyezését készséggel és ingyen közvetíti.

— **Zsebmetszés.** Kádár Balázs né szarvasutcai lakos tegnap reggel a tkpenztárba igyekezett egy kis törlesztés irányában. Mivel azonban ott még nem talált senkit sem, asszonyi kíváncsiságát kielégítendő, kiment a tyúkpiácra,

ahol a törlesztésre szánt 44 koronát a zsebéből kiemelték. A tettes persze nem került meg.

Közönség köréből.

E rovatban közölték nem vállal felelősséget sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal.

Izlés dolga.

A közélet sok ferdesége és kinövése között a sajtó dekadenciája kirívó. A sajtó kultúrtevényező lévén, intellektuális, etikai, izlésbeli nevelőnek kell lenni. Tényekkel bizonyítható azonban, hogy a fővárosi sajtó 80%-a előtt legfőbb szempont az üzlet, missziójával ellentétben nem épít, hanem rombol. S mi sem természetesebb, hogy amint az öregek fűtülnek — mutatis mutandis — úgy táncolnak a fiatalok. A korrupt sajtó talmi értékű dicsőségét megirigyelte a boldog vidék is és ugyancsak iparkodik, hogy tanítómesterének mögötte ne maradjon és reá szegyet ne hozzon.

Legutóbb is Hegyi urat támadó cikkeiben sok mindenféle epithetonon kívül „csuhás”-nak titulálják. Nem Hegyi urat védelem; azt megteszi ő; hanem a ruhát, amit visel.

Eltelkintve attól, hogy a „csuhá”-nak címzett taláris előkelő ruha, — **szellemi szegénységre** vall az, ha eszmék tisztázásában igazi érvek, meggyőző elvek inkulkálása helyett magát a személyt vagy hivatalával járó jelvényt becs-mérlék.

Ha iskolázatlan ember saját neve alatt megjelent idegen szellemi termékben esetleg jogos védelmében másokat sértő terrenumra csap át: habeat sibi. De iskolázott, ha nem is tanult ember kezébe nem illó a vasvilla.

Tessék elhinni, uraim, van a „csuha” viselőnek annyi kvalifikációjuk és szellemi erejük, hogy egyházi ruhájukat méltatlanul ért támadásokkal szemben kellő retorzióval éljenek. Uri harcmodort, nemes tónust kérünk! Igen: tónust!

H. L.

TANÜGY.

Értesítés az 1907—908. iskolai évre.

A csongrádi m. kir. áll. polgári leányiskolába a tanulók beírása szeptember 1-től 5-ig, az iskola igazgatói hivatalában, naponként d. e. 8—12 óráig történik. A beíráshoz mindegyik növendék személyesen, szülőjének vagy gyámjának, vagy ezek helyettesének kíséretében tartozik megjelenni, amidőn előző tanévi iskolai bizonyítványát, keresztlevelét, továbbá újraoltási bizonyítványát bemutatja.

A polgári leányiskola I-ső osztályába azok a növendékek vehetők fel, akik életöknek 9-ik évét már betöltötték, az elemi iskola IV-ik osztályát kellő sikerrel végezték, vagy ebbeli ismereteikről felvételi vizsgálatot tesznek.

Felsőbb osztályokba azok a tanulók léphetnek, kik valamely hazai megfelelő intézet előző osztályát legalább elégséges eredménnyel végezték s erről bizonyítványt mutatnak fel. Az elemi iskola V-ik és VI-ik osztályát jó sikerrel végzett tanuló átélphet a polgári leányiskola II-ik, illetőleg III-ik osztályába, ha a tante-ri különbözetből sikeres vizsgálatot tesz.

Tandíj egész évre 10 korona, melynek felét beiratáskor, a másik felét február hónapban kell az iskola pénztárába befizetni.

Minden tanulóra kötelező a beírás alkalmával 2 korona felvételi díj lefizetése. E díj fizetése alól felmentésnek nincs helye.

Szegénysorsú szülők jó magaviseletű és szorgalmas leányai tandíjmentességért folyamodhatnak. A tandíjmentességért folyamodó szülők kérvényeiket Scossa Dezső kir. tanácsos, tanfelügyelő úrhoz címezve, az előző évi iskolai bizonyítvánnyal felszerelve, beírás alkalmával az igazgatóságnál nyujtsak be.

Csongrádon, 1907. augusztus hó.

Az igazgatóság.

Szerkesztői üzenetek.

Perjámos. Sajnálattunkra olyan számot, melyben a csongrádi áll. polg. fiúiskola 1906—907. tanévi értesítője ismertette lett volna, nem küldhettünk, miután a lefolyt tanévről kiadott értesítőt az iskola igazgatósága ismertetés végett lapunknak nem küldte meg. Mint halljuk, azért,

mert az igazgatóság által rendelt 400 példány helyett a készítést végző nyomda csak 340 példányt szállított s így nem volt elegendő mennyiség a szétküldésre, másrészt meg azért, mert ezek is annyira tevé vannak sajtóhívekkel, hogy az igazgatóság restellte azt bírálati példányul megküldeni. Amit ugyan elég helytelenül tett, mert ebben a tekintetben a múlt évi értesítő is kritikán aluli volt és még sem dőlt össze a világ.

A politika napraforgói Csongrádon, nevtelenül beküldött cikket nem közöljük. Legjobb az illet, alkalomadtán, — felolvasni.

Kiadók és laptulajdonosok: BOZÓ ÉS JUSTIN.

Bozó és Justin könyvnyomdája.

Községi hirdetmények.

Csongrád községben a községi téglajárdak és áttereszek fokozatos kiépítése zárt ajánlati verseny utján 1907 évi október 1-től számított 3 évre vállalatba adatik. A zárt ajánlatok 300 korona bánatpénzzel szeptember hó 10-éig adandók be a községi előjárósághoz. Az árlejtési feltételek Kovács Elemér II. jegyzőnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Felhívatik az adófizető község, hogy a folyó III. negyedévi állami, községi, utadó, ármentesítő társulati tartozásoknak esedékes részét, nemkülönben az ezen adónemekből meg a múlt évről fenálló hátralékot 8 nap alatt a községi pénztárban befizesse, mert különben a a késedelmes fizetők ellen végrehajtás fog alkalmaztatni.

Csongrád község tulajdonát képező Szarka szigeten termelt s kosárfonásra is alkalmas fűzfásuhák a helyszínén 1907. év augusztus hó 28-án (szerdán) délelőtt 8 órakor fognak apróbb részletekben nyilvános árverésen eladatni. Ugyanakkor fog ezen sziget legeltetési joga 1907. év szeptember hó 2-től 1907. év november hó 30-áig nyilvános árlejtésen haszonbérbe kiadatni.

Kiadó lakások.

Oláh Istvánnak a városháza melletti újonnan épült emeletes házában lakások vannak kiadók. Ugymint: Az emeleten egy három szobás lakás a hozzátartozó erkéllyel és mellékhelyiségekkel 240 koronáért. Egy két szobás lakás hozzátartozó helyiségekkel 200 koronáért, esetleg az egész emelet egy család részére 400 koronáért, vagy ha így bérlő nem akad, úgy egy két szobás lakásokra felosztva is kiadó, előnyös bérösszegért. S végül egy 30 méter hosszú s 5 méter széles pince szintén előnyös bérösszegért.

Eladó szőlő.

Vadász Károlynak az uraság utján lévő villaszerű épülettel ellátott szőlője, természettel együtt, eladó. Értekezni lehet eladóval Félegyházi-ut 12. szám alatt.

Ház és mámai rétföld eladás.

Major Istvánnak a Molnár-utcában lévő 11. sz. háza eladó. A ház áll 4 szoba, 2 honyha, 1 nagykamra és pincéből, gazdasági mellékhelyiségekkel és udvarán szőlős kerttel. — A mámai rétben pedig 18 és fél hold jó szántó földje, mely szőlőnek is igen alkalmas talaj, (a hullám téren ez a legmagasabb rész a határban), akár egytagban, akár holdanként is, eladó. A venni szándékozók, az ára felől ünnepnapokon értekezhetnek a tulajdonossal a házában, köznapon pedig Gyovai István állami tanító úrnál, Szt. György-utcai lakásán.

Kiadó lakás.

A Csongrád városi takarékpénztár Csemegi-féle bérházában egy 4 szobából és hozzávaló mellékhelyiségekből álló úri lakás, bármely naptól kezdve kiadó. A feltételek megtudhatók a takarékpénztárban.

Aki finom és jó bútort akar, az forduljon

BORBÁS IMRE
 épület- és bútortasztaloshoz
 Úri-utca 14. szám.

Készít: modern és régiebb divatú háló, ebédlő, szalon stb. bútorokat, valamint épület- és boltberendezést.

Rajzokkal és árajánlatokkal
 készséggel szolgál.

Úri szabóüzlet.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy Csongrádon, Csemegi Károly-utca 15. sz. alatt

úri szabóüzletet

nyitottam, hol férfiruhákat mérték után, a legújabb divat szerint, olcsó árakért készítek el. A legújabb szövet mintákkal mindenkor szolgálók.

A főváros előkelőbb üzleteiben hosszabb idő alatt szerzett gyakorlatom folytán azon kellemes helyzetben vagyok, hogy bármilyen megbízást a legjobban, pontosan és gyorsan teljesíthetek.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve, vagyok teljes tisztelettel

Palásti János
 úri szabó.

Eladó föld.

Özy. Csücs Sándorné szelevényi határban levő 51 kishold földje, a rajta levő tanyaépülettel együtt, örökáron eladó, vagy haszonbérbe kiadó. Értekezni lehet a helyszínén.

TAKÁCS-féle GYOMORSÓ

egyedül biztos hatású szer makacs gyomorbajoknál, ára 3 korona. — Nagy jövedelem marad a gazda kezében, ha apró szárnyasai elhullását megakadályozza, ezt csak a

BAROMFI-TINKTURA

használata által éri el, ára 90 fillér. — Kik sömörbajban szenvednek, azok használják a

folgyékony ecetszappant

amely kitűnő gyógyszernek bizonyult számos esetben. Ára 1 korona 20 fillér.

Takács István „Mátyás Király” gyógytár
 CINKOTA (Budapest mellett).

Italárak

kihordásra:

Csongrádi borok:

Kadarka I-ső rendű
 Kövidinka fehér (saját termés)
 Ugyanezek kimérve literenként 2 krral olcsóbban számítatnak.

Pálinkák:

(Londonban aranyéremmel és díszoklevéllel kitüntetve)

Ausländer-féle arató pálinka (Törv. védve)
 Törköly pálinka
 Seprű pálinka
 Szilva pálinka
 Barack pálinka

Sörök:

I-ső rendű kőbányai király sör, nagy üveg
 Barát maláta sör, nagy üveg
 Barát maláta sör, kis üveg
 Dupla maláta tápsör

Krajcár				
1/2-es palack	lit.-ként	adó-zott	adó-zatlan	
1	5	10		
üveg		hordó		
vételnél				
32	30	28	26	20
36	34	32	30	24
60	58	56		
100	90	80		
100	90	80		
100	90	80		
120	110	100		
16	15	14		
18	17	15		
10	—	—		
25	—	—		

Ausländer Jenőnél Csongrádon.

Legjobb szepítőszert!
 Hölgyek részére nélkülözhetetlen!

A szépség

elérésére, tökéletesítésére és fentartására legkitűnőbb és leghízbosabb vegytiszta, sem higanyt, sem ólmot nem tartalmazó, teljesen ártalmatlan, zsírintes készítmény a

Földes-féle

MARGIT-CRÈME

Ezen világhírű arkenőcs eltávolít szepítőt, májfoltot, pattanást, mitesszert és más minden bőrbajt, ráncokat, himlőhelyeket is, az arcot simává és üdévé teszi. Ára: kis tégely 1 korona, nagy 2 korona. Margit hölgypor (3-féle színben) 1.20 korona, Margit szappan 70 fillér, Margit fogpép 1 korona, Margit arcvíz 1 korona.

Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő

Földes Kelemen gyógyszerész Arad.

Főraktár Csongrádon: Balkányi Lajos, Barna Henrik és Wiesner Lajos gyógyszerészeknél.

Csodás, gyors és biztos hatású. Törv. védve. Óvakodjunk utánzatoktól!

A NAP

A magyar újságírás szenzációja, Magyarország legfüggetlenebb és legelterjedtebb napilapja.

Felelős szerkesztője: **Braun Sándor.**

Politikai főmunkatársai: **Bródy Sándor, Lengyel Zoltán és dr. Kalmár Antal.**

A NAP a 48-as eszmény leghivebb katonája és a 67-es politika kérlelhetetlen üldözője.

A NAP már kora reggel megérkezik a vidékre.

A NAP nemcsak a legkitűnőbb lap, de a legolcsóbb is.

Egy szám ára **2 krajcár.**

Előfizetés: negyedévre 4 korona, egy hónapra 1 korona 40 fillér.

Mutatványszámot készséggel küld:

A NAP kiadóhivatala Budapest VIII. ker., Rökk Szilárd-utca 9. sz.

Minden utánzat és utánnomás tilos!

Thierry-féle balzsam

egyedül valódi csakis a zöld apáca védjeggyel. Törv. védve.

Régi jó hírnevű, felemlenhetetlen szer emésztési zavaroknál, gyomorbajoknál, köhika, hurut, mellbajok, influenza, különösen a kezdődő mellbetegség ellen stb. Ára: 12 kis üveg, vagy 6 dupla üveg, vagy 1 nagy különleges üveg patentzárral 5 korona.

Thierry Centifolium-kenőcs

általánosan elismert, mint páratlanul álló szer mindenféle sebek, gyulladás, sérülések és daganatok ellen, legyen az bármily régi keletű is. Megakadályoz vérmegepzést, a műtétet legtöbb esetben teljesen teszi. Ára: 2 tégely 3 korona 60 fillér frankó. A pénz előleges beküldése vagy utánvét mellett küldi

Thierry A. gyógyszerész

Pregrada, Rohits-Sauerbrunn mellett.

Raktár: Török József és dr. Egger Leó Budapest, Vertes Lajos Lugos.

Figyelmeztetés!

A vásárlás és rendelés előtt és különösen az ismét eladás előtt, az en egyedül valódi és törvényesen védett balzsamokra tessék figyelni. A büntetőtörvény 23. és 25. §§-ai értelmében 4000 korona pénzbírság vagy egy évig terjedhető börtönbüntetéssel büntetendő az, aki nem az en gyógyszeráramból eredő, tehát egy másik és nem az egyedül valódi, a zöld apáca védjeggyel törvényesen védett Thierry-féle balzsamot rendel, vesz és különösen ismét elad. Ugyanezen eljárás alá esnek azok is, akik kuruzslók módjára ráerőszakolják a közönségre, hogy rendeljenek és vegyenek egy más nével ellátott szert, amelyet csak a közönség kizsákmányolására hoznak forgalomba.

Új reggeli lap!

A HIR

Ezen a címen új politikai napilap indul Budapesten, melynek első száma augusztus hó 28-án jelenik meg!

A HIR reggeli lap

Budapesten hajnalban jelenik meg és az első reggeli vonatokkal indul vidékre.

Szerkeszti: **BRAUN SÁNDOR.**
 Kiadja a NAP újságvállalat.

Programmja: 1848.

Harc Ausztria ellen. Harc a 67-es politika ellen intézményeiben, embereiben, céljaiban, eszközeiben egyaránt.

Magyar hadsereg! Külön vám! Nemzeti bank! Magyar műveltség! Általános titkos választói jog!

Zsurnalisztikai eszközei, forrásai a legfényesebbek. Munkatársai a magyar újságírás kiválóságai. A HIR formára, színre, tartalomra egészen új. Híven fog benne tükröződni a magyar közönség érzelenvilága. — A HIR remek nyomdai kiállításban reggelenkint 16—24 oldal terjedelemben a

legolcsóbb is. Mesésen olcsó!

Egy szám ára Budapest és vidéken **2 krajcár,** tehát 3 krajcárral olcsóbb az összes reggeli lapoknál.

Előfizetési ára:

Egész évre 8 forint (16 korona)
 Fél évre 4 forint (8 korona)
 Negyed évre 2 forint (4 korona)
 Egy hónapra 70 krajcár (1 K 40 F)

Mutatványszámokat egyszerű levelező lapon történő kívánságra, az augusztus 28-án megjelenő első számtól kezdve rögtön küld

A HIR KIADÓHIVATALA
 Budapest, Rökk Szilárd-utca 9.